

Whakawhaititanga.

- Whakaingoatanga.
- Matua korero.
- Ingoa poto.
- Ma te Kawana i roto i tona Runanga whiriwhiri e tono kia tuaruatia te whakawa mo Motutere.
- Ka tika kia whakaaetia te tono mo nga whakawa tuarua, ahakoa kua pahure nga marama e ono.

He Pire I Huaina.

HE TURE hei whakatu ritenga e taea ai te Whakawa Whakingoatanga. tuarua i nga take ki nga whenua Maori me etahi atu mea, kua oti te Whakawa tuatahi e te Kooti Whenua Maori.

Notemea, i runga i "Te Ture Whenua Maori, 1865," e kiia ana Matua korero. ka whai mana te Kawana i roto i tona Runanga Whiriwhiri, ki te whakaputa i tona pukapuka whakaae kia tuaruatia te whakawa ki te aroaro o te Kooti, etahi mea kua oti te korero e taua Ture: Engari kei nga peratanga katoa kahore i tika kia tuhia he pukapuka whakaae kia tuaruatia te whakawa i muri mai i nga marama e ono o te whakawakanga, me te whakataunga tuatahi o te Kooti: Notemea i te nohoanga o te kooti Whenua Maori ki Kapanga, i te Porowini o Akarana, i te rua te kau ma tahi o nga ra o Hanuere, kotahi mano e waru rau e whitu te kau, i mua atu i muri mai ranei o taua ra, i whakawakia te take ki tetahi piihi whenua, ko Motutere te ingoa, i te takiwa o koromaene (Coromandel) i te Porowini o Akarana, a, whakataua ana e taua Kooti kia puta te Tiwikete a te Kooti ki tetahi tangata Maori, tona ingoa ko Harata Patene me etahi etu i ata tuhia ki taua pukapuka: Notemea i tono tetahi tangata Maori, tona ingoa ko te Taniwha Kitahi, ki te Kawana i roto i tona Runanga Whiriwhiri, i runga i nga tikanga o "Te Ture Whenua Maori, 1865," me etahi Ture Whakatikatika i taua Ture (ka kiia a muri ake nei "ko aua Ture") ki tetahi pukapuka kia whakawakia tuaruatia taua take, a, whakawakia tuaruatia ana i runga i nga tikanga o aua Ture, i te aroaro o tetahi Kai Whakawa o taua Kooti me nga Ateha tokorua ano hoki, kua oti te tuhituhi ki taua pukapuka whakaae: Notemea i te tuhinga o taua pukapuka i roto i te Runanga Whiriwhiri, i whakaurua hetia ko te ingoa o Wiremu Keepa Hoete mo te ingoa o Harata Patene, a kahore i kitea wawetia taua tuhinga hetanga, no reira kahore taea te tuhi ano i tetahi pukapuka hou hei whakamana i te Kooti ki te whakawa ano i taua take, a ko taua take kahore ano kia tuaruatia te whakawa: Notemea e tika ana kia whakaturia tetahi ritenga hei whakamana i te Kawana i roto i tona Runanga Whiriwhiri kia tonoa e ia tetahi whakawa ano mo te take a Harata Patene, kia whakawakia ano hoki nga mea katoa e whai ritenga ana ki taua whenua, i oti te korero ki te aroaro o te Kooti Whenua Maori.

Na tenei ka hanga e te Runanga Nui o Niu Tirenī kua huihui mai nei ki roto ki te Paremete i runga hoki i te mana o taua Runanga nga ritenga kua tuhia i raro nei:—

- Ingoa poto. Ko te ingoa poto mo tenei Ture ko "Te Ture Whakawa tuarua i nga Whenua Maori, 1873."
- Ma te Kawana i roto i tona Runanga whiriwhiri e tona kia tuaruatia te whakawa mo Motutere.

Ahakoa nga mea kua oti te tuhi ki roto ki aua Ture, ka tika ki ta te ture ma te Kawana i roto i tona Runanga Whiriwhiri, i roto i nga marama i muri mai o te hanganga i tenei Ture, e tono kia tuaruatia te whakawa mo te take o taua Harata Patene, i te aroaro o te Kooti Whenua Maori ki runga ki nga tikanga kua oti nei te korero i roto i aua Ture.

I te hanganga o taua pukapuka i roto i te Runanga Whiriwhiri, ka pera tonu te mana hei whakahaere i nga tikanga, ano i tuhia i roto i nga marama e ono ki ta te ture kua oti nei te korero i te tuatahi, a ko nga meatanga katoa a te Kooti i runga i te whakawa tuatahi, ka whakanoatia katoatia, ka timata hou ano te whakawa, kia rite ki nga tikanga e taua ture.

- Ka tika kia whakaaetia to tono mo nga whakawa tuarua, ahakoa kua pahure nga marama e ono. I etahi atu mea kua oti te whakawa e te Kooti i runga i nga tikanga o aua Ture, mehemea i whakawakia e te Kai Whakawa kotahi, maha atu ranei, me te Ateha kotahi maha atu ranei, ka tika ki ta te ture ma te Kawana i roto i tona Runanga Whiriwhiri, mehemea ka whakaaetia ki a ia tera tetahi mea kahore i ata tika i runga i taua whakawa a te Kooti, a he mea tika kia whakaaetia te whakawa tuarua, a kua pahure te wa hei tono i taua whakawa ki ta te ture, e tono kia tuaruatia taua whakawa, a ko nga mea katoa o aua Ture mo nga whakawakanga tuarua ka whai mana ki taua pukapuka kua oti nei te tuhi e te Runanga Whiriwhiri, ano i ata tuhia i te wa kua oti te whakaaetia e tetahi wahi o te Ture kua korerotia nei i te tuatahi.

Ka whai mana nga tikanga o tenei tekiana ki nga whakataunga a te Kooti i runga i aua Ture i nga wa o mua, a muri ake nei hoki.

By Authority: George Didsbury, Government Printer, Wellington